

סיכום שנה 2015

יוניטף

מסגרות חינוך לגיל הרך
עבור ילדים חסרי מעמד

הקרן למעורבות חברתית ע"ש
יהודה טרייביטש

חברות וחברים יקרים, משהו טוב קורה ביוניטף...

המסגרות החינוכיות שלנו ביוניטף פועלות במלוא המרץ וללא הפסקה לאורך כל השנה ומעניקות אפשרות לחינוך הולם ללמעלה מ-400 ילדים ובני משפחותיהם.

ביוניטף יצרנו מודל דינמי המתאים עצמו לדרישות שטח משתנות ומספק מענה תואם מציאות לקהילת חסרי המעמד. הנחת היסוד שלנו היא פשוטה- כל ילד אותו אנחנו מצליחים להכניס למסגרת ליוניטף הינו ילד שניצל מגורל "מחסני הילדים". לשם כך אנו דואגות להפעיל מסגרות לשעות ארוכות מדי יום, לפעול בימי שישי ובימי חופשה ולעשות ככל שביכולתנו על מנת להילחם על כל ילד. אך מעבר לכך, בדו"ח שלפניכם ברצוננו להראות כי טיפול תואם קהילה אינו מתמצה בשעות פתיחה ארוכות או נוכחות בחגים וחופשות, אלא מורכב מחלקים רבים של עבודה פרטנית וקהילתית, הלוקחת בחשבון את ייחודיות הקהילה והצרכים הנכונים לה ולילדיה.

הדו"ח מעניק "טעימות" משלל הפעילויות ביוניטף בשנה החולפת, כמו למשל מודל המשפחתונים המבוסס על תיאוריית הכלכלה האתנית, הכשרת הצוותים, קורסים שונים, פרויקט בטיחות בגנים ועוד. הפרויקטים המוצגים בדו"ח הם כולם פרי יצירתן של הצוות המקצועי של יוניטף- נשות חינוך וטיפול המתמחות ביצירת מענים קהילתיים המבוססים על ידע תיאורטי ואקדמי.

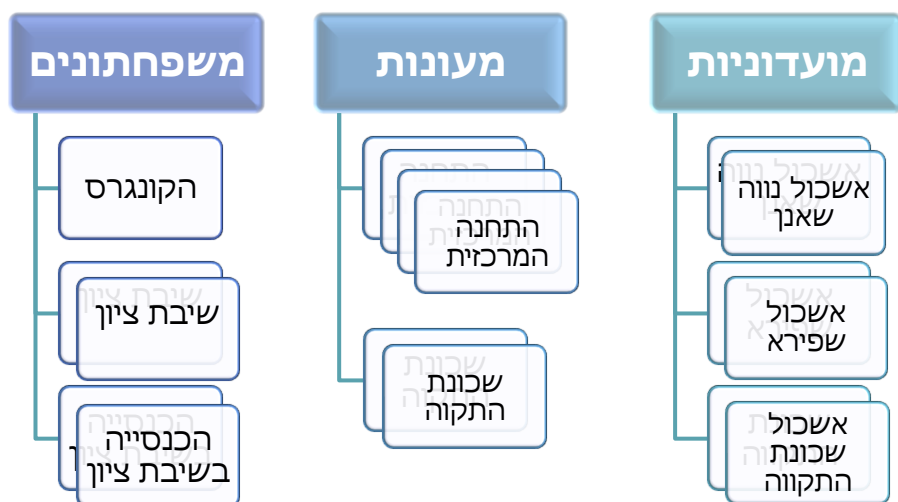
מאחלות לכם קריאה נעימה,

צוות יוניטף

17 המסגרות החינוכיות-טיפוליות של יוניטף- מענה ל- 400 ילדים

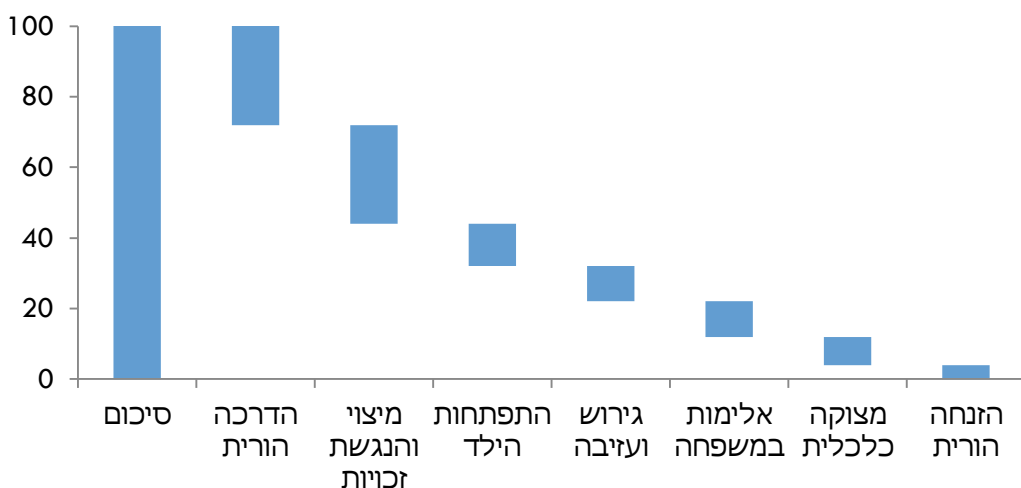
מסגרות יוניטף

מסגרות יוניטף פועלות כמודל של עסק חברתי- כלכלי, תוך ראייה הוליסטית הנותנת מענה כולל לכל לילד: חינוכי, טיפולי ומשפחתי.

התפלגות נושאי הטיפול פסיכו-סוציאלי ביוניטף

הצוות הסוציאלי נותן מענה רגיש תרבותי עבור מגוון רחב של צרכים וקשיים עימם מתמודדים המשפחות

המשפחתון כמענה לילדים והעצמה כלכלית לנשים

נכתב על ידי סיון גרוס, סטודנטית לעבודה סוציאלית, יוניטף

מעבר לכך, הכשרת הנשים למקצוע נדרש מעצימה אותן מאחר שהן הופכות למפרנסות בדומה לגברים. זהו מודל שוויוני שבו בני שני המגדרים הינם מפרנסים עיקריים.

"כלכלה אתנית" מבוססת על **פיתוח ידע והכשרה בקרב הקהילה הזרה**. נמצא קשר בין רמת השכלתם של מהגרים לבין מידת הצלחתם לצאת ממעגל ההדרה הכלכלית. מידע זה מאשש את חשיבותה של ההכשרה למטפלות מהקהילה כדרך להעצים אותן ולאפשר להן לקחת יוזמה ולהשתלב בכלכלה בארץ. יוניטף מכשירה את הנשים המנהלות את המשפחתונים לטיפול בילדים בגיל הרך: לפני פתיחת המשפחתון מקבלות הנשים הכשרה מרוכזת ובמהלך פעילותו של המשפחתון הן מקבלות הדרכה פדגוגית אישית אחת לשבוע, וכן הדרכה קבוצתית.

אנו רואות במשפחתון מודל כלכלי-חברתי ששומר על הילד ומפתח אותו, מעניק לבעלת המשפחתון מקצוע ופרנסה, ומעבר לכך, מחזק את הקהילה כולה.

בשנה האחרונה פותח ביוניטף מודל פעילות חדש - מודל המשפחתונים, מתוך מטרה ליצור אלטרנטיבה חינוכית וטיפולית נוספת עבור ילדי הקהילה הזרה.

מודל המשפחתון של יוניטף מבוסס על מודל המשפחתונים השכיח בישראל, במשולב עם חומר מקצועי על הקהילה הזרה והידע שהצטבר ביוניטף.

מדובר במסגרת קטנה, אינטימית ואיכותית בניהול מטפלת שמקבלת הכשרה חינוכית וליווי מקצועי. המטרה היא לאפשר לילדי הקהילה הזרה מגילאי לידה עד שלוש, להתחיל את חייהם במערכת החינוכית במקום חם ואוהד, כמו גם מחנך ומקדם. ככל המסגרות החינוכיות של יוניטף, כולל מודל המשפחתון ליווי צמוד הן על ידי עובדת סוציאלית שמכירה את הקהילה ואת צרכיה הייחודיים, והן ע"י מדריכה פדגוגית.

מודל המשפחתון של יוניטף מתבסס על עקרונות "הכלכלה האתנית" כפי שהם מופיעים במאמרה של ליסה קאידה (2015): "כלכלה אתנית" היא כלכלה המבוססת על כך **שנשים מקהילת המהגרים עובדות, ומספקות דרך עבודתן משאבים לקהילה.**

בהקשר שלפנינו, בעלות המשפחתונים הן נשים מהקהילה הזרה, שמספקות לילדי הקהילה מסגרת מוגנת ומקדמת. בין היתר, מאפשר המשפחתון לילדים פיתוח תחושת שייכות וזהות אתנית. במקביל, כמובן, מאפשר המשפחתון להורים מהקהילה לצאת לעבודה ולהשאיר את ילדם במקום בטוח וראוי.

עבודתן מאפשרת רווחה כלכלית למשפחותיהן, בהקשר דנו, המשפחתון הוא עסק כלכלי שהנשים יוצרות בביתן. האישה יכולה להישאר עם ילדיה הקטנים בבית ולקחת תחת אחריותה ילדים נוספים, וכך ליצור מקור הכנסה נוסף למשפחה.

תוכניות הדרכה רגישות תרבות - כלים מקצועיים לגננות

נכתב על ידי איילה שני, מדריכה פדגוגית, יוניטף

תהליך זה מעורר התרגשות רבה בקרב הגננות הזרות. החזרה לילדותן מקרבת אותן לערכים שעליהם הן גדלו, יוצרת אינטימיות וקירבה בתוך הקבוצה ומאפשרת לנו לעבוד על הבסיס הרגשי האוטנטי שממנו נובעות תגובותיהן כלפי הילדים. התהליך מכשיר את הגננות להגיב באופן מקצועי יותר על מצבים חברתיים שנוצרים בין הילדים, מצבים טעונים, שללא הכשרה מתאימה הם עלולים לעורר תגובה רגשית לא מווסתת.

מטרה נוספת של התכנית היא **להפוך את קבוצת הילדים עצמה מקהל פסיבי לקהילה אכפתית ואמפתית שיוצרת לנחם ולעזור**. ערכים אלה של סולידריות קהילתית קיימים בקהילה הזרה, והתוכנית שואפת להנחילם גם לקבוצת הילדים בגן בתור קהילה לעצמה. לילדים יש תפקיד בעזרה ובניחום זה כלפי זה. כשילד בוכה, למשל, אמורה הגננת לעזור את תשומת הלב של הקבוצה למצוקתו, ולעודד את הילדים להביע כלפיו אמפתיה.

מטרת התוכנית היא לייצר בגן אקלים רגשי חיובי בין הילדים, בקרב צוות הגננות ובין אלה לבין ההורים.

תכנית ההדרכה לגננות "ללמוד לחיות ביחד", פותחה בתכנית שוורץ של האוניברסיטה העברית בירושלים. התכנית עוסקת בחוויית החיים בקבוצה: קבוצת הילדים בגן, ובמקביל, קבוצת צוות הגננות. באמצעות תרגילים חווייתיים וסרטוני וידאו של סיטואציות חברתיות בגני ילדים, התוכנית מלמדת על מורכבות האתגרים שמזמנים החיים בקבוצה. התכנית מועברת לגננות ולסייעות ישראליות במסלול "אופק חדש" של משרד החינוך, ובחסות פרויקט "עיר ללא אלימות" בערים השונות.

ביוניטף בחרנו לקיים את התוכנית תוך התאמות לצרכים היחודיים של צוות המטפלות. במסגרת יוניטף משתתפות בתוכנית כ-10 גננות מובילות וותיקות מהקהילה הזרה (כיום רובן ממערב אפריקה). הן נפגשות אחת לחודש במשך שנה ומקבלות כלים מקצועיים והזדמנות לתרגל אותם בקבוצה תומכת.

במעונות של יוניטף נמצאים הילדים מהשעה 7:00 בבוקר ועד 18:00 בערב, וחיים שעות רבות בקבוצה. רבים מהם עברו ועוברים חוויות של דחק ומתח בבית, חוויות שמגיעות איתם גם לגן. **באמצעות התוכנית רציתי לתת לגננות שלנו כלים ליצירת אווירה רגשית חיובית ונעימה בגן.** זוהי משימה לא פשוטה בהתחשב בעובדה, שהגננות באות מתרבות אחרת, שמתמודדת באופן שונה עם החוויה הרגשית-חברתית של הילד בקבוצה. כמנחה בכירה בתוכנית "ללמוד לחיות ביחד", הייתה לי האפשרות לתרגם תכנית זו לאנגלית ולהתאים אותה באופן רגיש-תרבות לגננות אלו.

התכנית מחולקת לשלוש יחידות: ללמוד לחיות ביחד ברגעי מצוקה, בזמן משחק וברגעים של קונפליקט. במהלך המפגשים מתבקשות הגננות להיזכר בילדותן וכך להיכנס לנעלי הילד בזמן מצוקה או דחייה חברתית, ולגייס אמפתיה לכל הצדדים- גם לילד שהפריע או הכה.

מתן שירותים קהילתיים-מערכתיים

נכתב על ידי זהר אורון, סטודנטית לעבודה סוציאלית, יוניטף

על מנת להתמודד עם המצב הזה הוקם קורס ייעוץ לנהגים המנסה לתת לנהגים הכשרה ייחודית, מקיפה ומעמיקה, אשר תסמך את בוגריה בכל הידע, הכלים והמיומנויות להסעת ילדים. זאת תוך מודעות רבה למורכבות בתפקיד הנהג, הנמצא בין הפטיש לסדן, בין הרצון לעזור לצורך בשטח, לבין מגבלות החוק ומסגרת הזמן הצפופה.

נהגים מספרים:

"זה כמו משימה בלתי אפשרית- בן אדם אחד, הרבה ילדים במקומות שונים באותו הזמן. "הילדים עושים בעיות, מזיזים את חגורת הבטיחות, הילדים מאחורה הם הסחה לנהג בזמן נסיעה".

הקורס נותן לנהגים קול ייחודי. במהלך הקורס מתארחים מרצים שונים, ביניהם שוטרי תנועה, ארגון ב"טרם", מדריכה פדגוגית ועוד, במטרה להעשיר את ארגז הכלים של הנהגים אודות נסיעה בטוחה.

מסגרת זו היא לא פחות חשובה מקיום מסגרות שבהן הילדים מבלים את זמנם הן בגנים או במחסני הילדים. הזמן שהילדים מבלים בהסעות בנוכחות הנהג "המבוגר האחראי" הינו פן בטיחותי לצד פן חינוכי וחשוב לילדים.

שירותי ההסעות הפרטיים של הקהילה הזרה נוצרו מתוך מענה לצורך שהתעורר אצל מבקשי המקלט ומהגרי עבודה אשר עובדים שעות ארוכות ואין ביכולתם להעביר את הילדים בין המסגרות וכן לאור השיבוץ של ילדים בגנים עירוניים הרחוקים מביתם.

הסעת הילדים אינה מאורגנת ובטוחה על פי הכללים המקובלים. הנהגים לוקחים יותר ילדים מהמותר בטווחי זמן מאוד קצרים, לא תמיד ברכבים תקינים ועל ידי כך מסכנים את חיי הילדים. הגננות מעידות על חוסר תקשורת עם הנהגים ועל קשיים רבים בדרך עבודתם.

גננות מספרות:

"הנהגים חסרי סבלנות. כל הזמן מצפצפים כדי שאגיע לאסוף את הילד מההסעה כי הנהג לא יכול לצאת מהרכב והוא צריך להמשיך בנסיעה שלו. "הרבה פעמים הילדים עוזבים את ההסעה עם המעיל הלא נכון או בלי הבקבוק מים שלהם, ההרגשה היא שלנהגים אין ערך לדברים של הילדים".

קיים ביקוש גבוה להסעות בקרב הקהילה הזרה ומספר נהגים מועט. זאת בעיקר לאור הקושי להשיג רישיון נהיגה לבני הקהילה הזרה. אל מול הצורך האדיר של כמויות ילדים שצריכים לעבור מגן עירוני למחסני ילדים. בשעות הבוקר והצהריים נוצרים עומסי עבודה ולחצים כבדים שבאים על חשבון הילדים. כתוצאה מכך נגרמת התנהלות אגרסיבית ולא בטיחותית בזמן הנסיעה.

תופעת ההסעות היא בעייתית ונקודת תורפה משמעותית ביום של ילדי הקהילה ואשר לא זכתה להתייחסות לאורך השנים. אנו ביוניטף בשיתוף עם מסיל"ה, בחרנו להתמודד עם סוגייה מורכבת זו ולפתוח ביזמה בשיתוף הנהגים על ידי הכלת קשייהם ודאגותיהם, תוך הכוונה מקצועית שלהם למזעור נזקים וסכנות לילדים.

"כי כל ילד הוא אחר" - ראיון עם ג'אנט, מטפלת באחד מגני יוניטף

נכתב על ידי אנה גורשביץ' ומאיה נחום, סטודנטיות לעבודה סוציאלית, יוניטף

מתי הגעת לישראל?

אני הגעתי לישראל לפני 5 שנים מגאנה. מהרגע שהגעתי לישראל אני עובדת ביוניטף.

מה את עושה בזמן הפנוי?

כשיש לי זמן פנוי אני מבלה עם חברים ובעיקר נחה אחרי העבודה. בנוסף, אני קוראת ומתעדכנת באינטרנט ובטלוויזיה, מה המצב בגאנה.

יש ילדה אחת שתמיד מנסה להתנהג כמו הגננות, היא תמיד מסתובבת בכיתה ואומרת לילדים "אסור" אם הם עושים משהו לא טוב.

אם מישהו מהילדים מקבל מכה אז היא ישר ניגשת אליו ואומרת "סליחה" כדי לנחם אותו. חוץ מזה אני מאוד אוהבת גם את הצוות של הגננות שעובדות איתי.

אם תדמיני שהיית יכולה לשנות ולשפר כל דבר ביוניטף מה היית משפרת?

הדבר שהכי מקשה עלי זה הבדלי השפות. האנגלית של חלק מהגננות לא מאוד טובה. גם ההורים הרבה פעמים מתקשים לדבר אנגלית והעברית שלי לא טובה..

מה למדת מעבודתך ביוניטף? למדתי הרבה על איך לטפל בילדים, שחשוב להגיד בוקר טוב לילדים ולהתייחס לכל ילד, כי כל ילד הוא אחר. אני אוהבת את הילדים ושמחה ללכת לעבודה כל בוקר.

תספרי לי קצת על משפחתך:

יש לי אימא, אבא ושש אחים ואחיות שגרים בגאנה. בארץ, יש לי דוד שגר בתל אביב. אני לא נשואה אבל יש לי חבר ואנחנו עומדים להתחתן בקרוב. הכרתי אותו בכנסייה. חבר שלי גם בא לארץ מגאנה.

מה את אוהבת בעבודה שלך ביוניטף?

אני מאוד אוהבת לעבוד עם ילדים. הילדים תמיד מעלים לי חיוך על השפתיים וגורמים לי לצחוק.

נובמבר – חודש בטיחות בגנים

ישיבות הצוות ביוניטף הינן פלטפורמת העבודה המרכזית המפגישה בין נשות המקצוע למטפלות בגנים. בחודש נובמבר הוקדשו ישיבות הצוות להעמקה בנושאי הבטיחות בגן. שרלוט ומורין, גננות מובילות במעון התחנה, שוחחו עם צוות הגננות על חשיבות הבטיחות בגנים. בתחילת החודש הוכרזה: "תחרות הבטיחות", בה כל גננת היתה צריכה לזהות כמה שיותר מפגעי בטיחות, ולפעול להסיר אותם. התחרות היתה כלי מדרבן ומעורר מוטיבציה לעסוק במפגעי בטיחות ולהטמיע נהלים של איתור מפגעים, סילוקם ודיווח עליהם. במהלך החודש, בכל ישיבת צוות מורין הציגה את המפגעים שזוהו ודווחו לה. הצוות שוחח על הפוטנציאל לסכנה וחשיבות הסרת המפגע. מבין המפגעים העיקריים היו חפצים קטנים שעלולים לגרום לחנק, חפצים חדים וחלקי רהיטים וצעצועים שבורים.

בסוף החודש הוכרזה גננת מנצחת, והיא קיבלה מתנה מפנקת לחורף!

העלאת המודעות לתופעת "מחסני הילדים" והפתרון- יוניטף בכלי התקשורת

החלטת הממשלה להעביר כספים להקמת מעונות כדוגמת יוניטף, התקבלה מתוך הבנה שמודל יוניטף הוא החברתי והכלכלי ביותר כמענה לבעיית מחסני הילדים.

טור אישי || איריס אלטר

אסון חינוכי והתפתחותי

לחייך ולצחק. ילדים כמו יפת לא נדונו לחיי הנוחה. לעמדות "יוניטף" יש מור דל חינוכי-טיפול שיקים בשיטת כנר עשור מפעילות להציל יל" דים חסרי מעמד מגורל המחסנים. הצוותים מורכבים מנגנון שמני עות מהקפילה הורה של דרום תל אביב, וזו עובדת עם הוריה צמר זה של עובדות סוציאליות ונשות חינוך ויחד מפעילות לשנות את המציאות בשטח. לא רק הילדים וזכים לסביבה שונה לחלוטין מו הקיימת במחסני הילדים אלא גם ההורים. אנו לא מהווים להם תחליף אלא מעצמים אותם כדי שהם, ההורים, יוכלו לראות ליל" דים, במקביל לשנות ההישרדות היום-יומית בישראל.

ההורים האלה חסרי מעמד ומשוללי זכויות כאן בישראל. כשהילד שלהם חולה, הם לא יכ" לים להישאר איתו בבית ובזמן שאחרי להציג למעסיק אישור מח" לת ילד. הם עובדים 14 שעות ב"י ממה, לפעמים יותר וזאת השעות האלה הם מעבירים בכל מקום שרק יזכים לקלות אותם, גם זה זה הרוח מהילדים. מותר לשאול אם ההורים האלה ממלאים את ח"י

ילדים ללא מקלט

המחשבה של ילדים ללא מקלט היא תופעה חדשה בישראל. עד היום, כל ילד היה מקבל מקלט, או בבית הוריו, או במוסד, או במוסד חירום. הבעיה היא שיש ילדים שאין להם מקלט, והם נמצאים במחסני הילדים.

מותר לתתות אם מקומם של ההורים בישראל. אבל כל עוד הם כאן, חייבים לדאוג לילדיהם

במס חינוכית ואפילו לתתות אם מקומם של אותם הורים הוא כאן בישראל. אבל כל עוד הם כאן – מישורו חייב לדאוג לילדים האלה. אצלנו בנגב הדאגה הזו קיימת. המחלף עובד אבל החוקים שלנו מצ"י מצ"י. יש לנו מאות ילדים שזוכים לטיפול מסור, ועוד יש כ-3,000 לא

ילד העולם הרביעי

נגד הרוח

בשל מקרי המוות: משרד רה"מ שוקל להקצות מיליונים לגני ילדים למבקשי מקלט

המחשבה של ילדים ללא מקלט היא תופעה חדשה בישראל. עד היום, כל ילד היה מקבל מקלט, או בבית הוריו, או במוסד, או במוסד חירום. הבעיה היא שיש ילדים שאין להם מקלט, והם נמצאים במחסני הילדים.

מטען פיר, תרבותי ורוחני, וזכים מרם גם מדכאים ליל כיטנים. לפני כעשור, גנש ביטוח ביאות יחיד ילדי מבקשי המקלט, בעלות של 195 שק"ל, יל"י חזקו. יתרון, יתרון, יתרון. למעשה, אומרת ד"ר עדיה בריקס, שנים שחלק מההורים אדם עז"ר דים מוציאה או אדם מבינים מות היתבות.

אור קוטני ועידו ספרותי

במס חינוכית ואפילו לתתות אם מקומם של אותם הורים הוא כאן בישראל. אבל כל עוד הם כאן – מישורו חייב לדאוג לילדים האלה. אצלנו בנגב הדאגה הזו קיימת. המחלף עובד אבל החוקים שלנו מצ"י מצ"י. יש לנו מאות ילדים שזוכים לטיפול מסור, ועוד יש כ-3,000 לא

המחשבה של ילדים ללא מקלט היא תופעה חדשה בישראל. עד היום, כל ילד היה מקבל מקלט, או בבית הוריו, או במוסד, או במוסד חירום. הבעיה היא שיש ילדים שאין להם מקלט, והם נמצאים במחסני הילדים.

מטען פיר, תרבותי ורוחני, וזכים מרם גם מדכאים ליל כיטנים. לפני כעשור, גנש ביטוח ביאות יחיד ילדי מבקשי המקלט, בעלות של 195 שק"ל, יל"י חזקו. יתרון, יתרון, יתרון. למעשה, אומרת ד"ר עדיה בריקס, שנים שחלק מההורים אדם עז"ר דים מוציאה או אדם מבינים מות היתבות.

אור קוטני ועידו ספרותי

כל זה לא היה אפשרי בלעדיכם

תודה בשם כולנו-
הצוות, הילדים ומשפחת יוניטף